

İlkokulda Değerler Eğitime Yönelik Çevrimiçi Bir Materyal: "Afacanların Hikâyesi" Animasyonları

An Online Material for Values Education in Primary School: "Afacanların Hikâyesi" Animations

Emre YILMAZ^{1*}

¹Bursa Uludağ Üniversitesi, Büyükşehir MYO/Çocuk Gelişimi, Bursa-Türkiye

ÖZ

Günümüzde bireyselleşen yaşam tarzı ve toplumsal yozlaşma sebebiyle okullarda değerler eğitiminin önemi artmıştır. Gelişen multimedya teknolojileriyle birlikte animasyonlar değerler eğitiminde etkili bir şekilde kullanılabilir. Çünkü animasyonlar Bandura'nın sosyal öğrenme teorisi doğrultusunda hem görsel hem de sözel rol model almaya birlikte yer vermektedir. Çizgi animasyon izleyen bir çocuk öne çıkan karakter veya kahramanları kendine rol model almaktadır. Çocuklar video boyunca kendini animasyondaki karakterle özdeşleştirdiği için onun davranışlarını benimseme ve o karaktere özenme eğiliminde olmaktadır. Doküman analizi yöntemiyle yapılan bu nitel çalışmada "Afacanların Hikayesi" adlı YouTube kanalında yayınlanmış ilkökulda değerler eğitime yönelik 80 animasyon incelenip MEB'in (2024) Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde belirttiği değerler ve eylemler dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre değerleri destekleyen 37 animasyon tespit edilmiştir. 20 değerden 5 değer (aile bütünlüğü, estetik, mahremiyet, özgürlük, vatanseverlik) hariç hepsinin bir veya birden fazla animasyon ile eşleştiği bulunmuştur. Ayrıca animasyonlarda verilen mesajların ilgili değere yönelik en az bir veya birden fazla eylemi desteklediği belirlenmiştir. Sonuç olarak incelenen çizgi animasyonların güncel müfredat çerçevesinde değerler eğitime yönelik alternatif olabilecek kullanışlı ve çevrimiçi bir materyal niteliği taşıdığı söylenebilir. Diğer yandan bu çizgi animasyonların akıllı tahtada ilkökul öğrencilerine izletilmesi değerler eğitimi daha eğlenceli ve etkili kılacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afacanların Hikayesi, Animasyon, Değer Eğitimi, İlkokul

ABSTRACT

Today, due to the individualized lifestyle and social degeneration, the importance of values education in schools has increased. With developing multimedia technologies, animations can be used effectively in values education. Because animations include both visual and verbal role modeling in line with Bandura's social learning theory. A child who watches cartoons takes the prominent characters or heroes as role models. Since children identify with the animated character throughout the video, they tend to adopt his behavior and emulate that character. In this qualitative study conducted using the document analysis method, 80 animations on values education in primary school published on the YouTube channel called "Afacanların Hikayesi" were examined and classified by taking into account the values and actions specified in the Turkish Century Education Model of the Ministry of National Education (2024). According to the findings, 37 animations supporting the values were identified. It was found that all of the 20 values, except for 5 values (family integrity, aesthetics, privacy, freedom, patriotism), matched one or more animations. Additionally, it was determined that the messages given in the animations supported at least one or more actions towards the relevant value. As a result, it can be said that the examined cartoon animations are a useful and online material that can be an alternative for values education within the framework of the current curriculum. On the other hand, it is believed that showing these cartoon animations to primary school students on smart boards will make values education more fun and effective.

Keywords: Afacanların Hikayesi, Animation, Value Education, Primary School

ÖNEÇIKANLAR/HIGHLIGHTS

- Animasyonlar değerler eğitiminde en etkili dijital materyaller arasında yerini almıştır. Çocuklar çizgi animasyondaki karakter veya kahramanları kendine rol model olarak doğru davranışları özümseyebilmektedir. Afacanların Hikayesi animasyonları ilkökulda değerler eğitiminde kullanılabilir ideal bir çevrimiçi materyaldir. Akıllı tahtada etkili kullanımı sağlanan bu çizgi animasyonların çocuklara belirli derslerle bütünleştirilerek kullanılması veya serbest zaman etkinliklerinde izletilmesi önerilmektedir.

1. Giriş

1.1. Değerler Eğitimi, Multimedya Öğrenme ve Çizgi Animasyonlar

Değer kavramı, Ballı (2007) tarafından toplumların vicdan ve akıllarına, bireyler tarafından kabullenilerek yerleşen ve nesiller arası aktarılan bir miras olarak tanımlanmıştır. Halstead ve Taylor (2000) ise değerleri, olay ve davranışlara yönelik iyi-kötü veya istenen-istenmeyen şeklinde yargılar yükleyebilmeyi sağlayan standartlar olarak betimlemiştir. En kısa ifadeyle değer; toplumun çoğunluğunca kabul edilip uygulanması istenilen davranışların tümü şeklinde ifade edilebilir (Aydın ve Akyol, 2012). Değerlerin gözlenebilen somut davranışlar olduğu görüşünün aksine Ülken (2001) ise somut olarak açıklanamayacağını ve sadece duyu yoluyla ve sezgisel olarak kavranabileceğini öne sürmüştür.

Peki, bu değerler nelerdir? Değerler eğitimi nedir, nasıl verilir? Öncelikle ilk soruya Aydın ve Akyol (2012), toplumsal değerler içerisinde saygı, sevgi ve sorumluluğun başta geldiği en önemlilerinden olduğunu vurgulayarak cevap vermiştir. 2024'te müfredatta yapılan güncellemeler doğrultusunda ise MEB, Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde çatı değerler etrafında kümelenen bir değer çerçevesi sunmuştur. Çatı değerler, diğer bütün değerler ile yoğun kesişim noktaları olan değer yapılarını ifade etmektedir. Modelde merkeze alınan saygı, sorumluluk ve adalet değerleri çekirdek niteliğindedir. Bu yeni modele Şekil 1'de yer verilmiştir.

Şekil 1. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi Modeli (MEB, 2024-Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli)

Modelde her değer için daha alt birim olan gözlenebilir davranışlar “eylem” olarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca bu eylemlerin de kendi içerisinde bir çok alt eylemlere ayrıldığı modelin merkezinde en kapsamlı ve önemli görülen saygı, sorumluluk ve adalet değerlerine çatı değerler olarak yer verilmiştir. Bu çalışma kapsamında MEB’in (2024) Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile değerler eğitimine yönelik müfredatta yaptığı güncellemeler doğrultusunda (D1.Adalet, D2.Aile Bütünlüğü, D3.Çalışkanlık, D4.Dostluk, D5.Duyarlılık, D6.Dürüstlük, D7.Estetik, D8.Mahremiyet, D9.Merhamet, D10.Mütevazılık, D11.Özgürlük, D12.Sabır, D13.Sağlıklı Yaşam, D14.Saygı, D15.Sevgi, D16.Sorumluluk, D17.Tasarruf, D18.Temizlik, D19.Vatanseverlik, D20.Yardımseverlik) olmak üzere toplamda 20 değer ele alınmıştır.

İkinci sırada değerler eğitiminin tanımı ve nasıl verilmesi gerektiği sorusuna ise Alan (2014), insanı insan yapan istendik davranışların amacına uygun şekilde insanlara kazandırılması için verilen bir eğitim şeklinde tanımlayarak cevap vermiştir. Berkowitz (2011) ise değerler eğitimi ahlak ve karakter eğitimi olarak ele almıştır. Kale’ye (2008) göre öğrencilere bu değerlerin kazandırılmasında eylemler, yaşantı ve davranışlar önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda Gutek (2001), değer eğitiminde istendik davranışların öğrencilerin gözünde değerli görülmesinin ve ardından bu erdemli davranışların insan modelleri örnek alınarak kazanılmasının oldukça önemli olduğunu belirtmiştir. Bu görüşler bağlamında akıllara “model alarak öğrenme” olarak ta bilinen Bandura’nın (1977) sosyal öğrenme kuramının değerler eğitiminde temel alınması gereken önemli bir teori olduğu gelmektedir. Zira değer eğitimi bir davranış öğretisidir. Değerler öğretimi değil değerler eğitimi olarak ifade edilmiştir. Bunun sebebi öğretim gibi sıralarda bilgilerin aktarıldığı klasik ders anlatımı formatında verilmeye uygun bir zoraki kültürleme olmamasıdır. Çünkü Bandura (1997), bireyin kişilik gelişimi ve davranışsal öğrenmelerinin daha çok çevresinde gözlemlediği davranışlar ve yaşantısal olaylara göre şekillendiğini öne sürerek model almayı sözele dayalı ve görsele dayalı model alma olarak ikiye ayırmıştır. Görsel etkileşimde videolar, animasyonlar ve film karakterleri öne çıkarken sözel etkileşimde ise ses içerikleri, konuşmalar ve sözel ifadeler daha belirgin hale gelmektedir. Peki tek bir model alma türü değer eğitimi için yeterli midir? Bu soru ise çoklu ortam kavramını akla getirmektedir.

Literatürde “çoklu ortam” olarak geçen multimedya, teknolojideki gelişmelerin eğitim ortamına sunduğu olanakları dikkate alan bir kavram olarak multimedya öğrenmeyi ortaya çıkarmıştır. İnsan zihninde bilginin görsel ve işitsel yönleriyle çoklu temsille desteklenmesi olarak nitelendirebileceğimiz multimedya öğrenme zihnindeki bu çoklu temsillerinin birbirine hatırlatıcı referans oluşturması sebebiyle öğrenme üzerinde etkili sonuçlar vermektedir. Bu doğrultuda multimedyanın bireyin bilişsel temsil yeteneğini geliştirerek öğrenciye zihnindeki bilgiyi yapılandırmasına yardımcı olduğu belirtilmiştir (Jonassen, Howland, Marra ve Howland 2008).

Multimedya öğrenme kuramının öncüsü Mayer (1997), öğrenciler üzerine yaptığı bir çalışmasının sonucunda öğrencilerinin içeriği metinlerle dolu ders kitaplarından

öğrenmekte güçlük çektiklerini belirlemiştir. Özellikle bilimsel olayları tam kavrayamadıklarını, öğrenilenleri hatırlamakta zorlandıklarını ve mevcut bilgilerini günlük yaşam problemlerini çözmek için uygulamaya koyup kullanamadıklarını tespit etmiştir. Fakat metinlerle dolu bilgi yığınları yerine bilginin görsel ve işitsel temsillerle desteklenip bütünleştirilerek özetlenmiş hallerinden daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiklerini gözlemlemiştir. Bu tespitlere dayanarak Mayer (2009), üç hayati öneme sahip varsayım üzerine multimedya öğrenme kuramını inşa etmiştir. Kuramın çekirdeğini oluşturan en önemli varsayım bilginin görsel ve sözel (işitsel) olmak üzere iki farklı kanaldan elde edildiğini öne süren “çift kanal” varsayımdır ki bu varsayım aslında temelde Paivio'nun (1991) ikili kodlama (dual coding) kuramına dayanmaktadır. Kuramın diğer varsayımları ise her bir kanalda (sözel ve görsel) tek seferde sınırlı miktarda bir bilginin işlenebileceğini öne süren “sınırlı kapasite” ve bu bağlamda da çalışma belleğinde (working memory) işlem kapasitesinin sınırlı düzeyde olacağını vurgulayan “aktif işleme” varsayımdır ki bu varsayım da aslında Baddeley'in (1983) çalışma belleği kuramına dayanmaktadır (Yılmaz 2021; Yılmaz ve Korur, 2021).

Bu kuramlar dikkate alındığında bilginin sözel temsilleri olan ses kayıtları ve görsel temsilleri olan resimlerin tek başına öğrenmeyi kolaylaştırmada yeterli kalmadığını anlamaktayız. Bu bağlamda bilgiye dair ses ve görüntüyü birleştiren video içeriklerinin daha etkili materyaller olduğu aşıkardır. Çünkü insan zihninde çift yönlü bir bilişsel temsil desteğiyle bilginin daha iyi kodlanmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla ses ve görüntüyü birleştiren animasyonlar da öğrenmeyi ilgi çekici kıldığı gibi kavram öğretimini de keyifli bir hale getirerek öğrencileri öğrenmeye motive etmektedir (Yılmaz ve Karataş, 2024). Bu bağlamda ilkokulda değerler eğitiminde etkin bir şekilde yararlanılabilecek multimedya araçları arasında çizgi animasyonların önde geldiği söylenebilir.

Değerlerin çocukların seviyesine uygun ilgi çekici çizgi film ve animasyon diliyle yansıtılması ele alındığında video içeriğindeki karakter ve kahramanların görsel figürleri ve sözel mesajları Bandura'nın (1977) kuramında ifade ettiği hem görsel hem de sözele dayalı model alma unsurlarını birlikte temsil etmektedir (Cebeci ve Demir, 2018). Animasyon izlerken bir çocuk sahnedeki iyi davranışlar sergileyen popüler karakter veya kahramanlarla kendisini özdeşleştirir. Ona özenerek onu kendisine rol model alır. Bu şekilde video içeriğindeki kazandırılmak istenen iyi davranışlar da öğrencilere benimsetilmiş olur. Dolayısıyla değerler eğitiminde etkili materyallerden biri de çizgi animasyonlardır.

1.2. Alanyazındaki İlgili Çalışmalar

Alanyazında çizgi animasyonların değerler eğitimi kapsamında kullanımına yönelik farklı araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilen çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Çalışmaların çoğunluğu öğretmen veya öğrenci görüşleri yada tutumları üzerine odaklanmıştır (Çelik, 2019; Kilic ve Yesiltas, 2021). Diğer yandan doküman inceleme ve

fenomenoloji gibi araştırma desenleriyle bazı çizgi film, animasyon veya kısa filmlerin değerler eğitimi açısından incelendiği veya öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmalar da bulunmaktadır (Acar ve Çanakçı, 2020; Albayrak ve Kartal, 2020; Güden Altmış ve Altun, 2021; Karakuş, 2015; Kocaman ve Uslu, 2021; Şentürk ve Keskin, 2019).

Yedinci sınıf öğrencilerinin değerler eğitiminde animasyonların kullanıldığı çalışmada Kilic ve Yesiltas (2021), aldığı olumlu öğrenci görüşleri doğrultusunda animasyonların değerleri öğrenmeyi etkili, kalıcı ve eğlenceli kıldığı sonucuna ulaşmıştır. “Hz. Muhammed: Allah’ın Elçisi” filmini değerler eğitimi açısından inceleyen Acar ve Çanakçı (2020), filmin sadece dini değerler değil aynı zamanda doğruluk, hoşgörü, cömertlik, sorumluluk, adalet, dürüstlük ve alçakgönüllülük gibi evrensel değerlere yönelik te mesajlar veren bir film olduğunu belirtmiştir. Albayrak ve Kartal (2020), “Kung Fu Panda 3” çizgi animasyonunu izleyen 20 ilkokul öğrencisinin animasyonda kendine yakın gördüğü karakterle özdeşim kurduğunu tespit etmiştir. Güden Altmış ve Altun (2021), TRT Çocuk kanalında yayınlanan “Pırıl” adlı çizgi filminde birbirinden farklı 15 değer işlendiğini belirlemiştir. “Niloya” çizgi filmi içerisinde rastgele seçilen 18 bölümde ise toplamda 157 değer belirlenmiştir (Karakuş, 2015). 30 bölümünün de incelemeye dahil edildiği “Ramazan Tayfa” çizgi filminde ise MEB’in belirttiği kök değerlerin yanı sıra geleneksel, kültürel ve dini unsurlara da yer verildiği belirlenerek din ve değerler eğitiminde ideal animasyonlar olduğu ifade edilmiştir (Kocaman ve Uslu, 2021). Benzer bulgulara 20 bölümü incelenen “Rafadan Tayfa” çizgi filminde de ulaşılmıştır (Şentürk ve Keskin, 2019). Alanyazındaki tüm bu çalışmalarda elde edilen bulguları destekler nitelikte Kilic ve Yesiltas (2021), animasyonların değerler eğitimi konusunda etkili öğretim araçları olduğunu ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın amacı ilkokulda animasyonlarla değerler eğitimi açısından alternatif bir çevrimiçi materyal olabilecek “Afacanların Hikayesi” YouTube kanalındaki çizgi animasyonları inceleyerek bu animasyonların MEB’in (2024) yeni maarif modelinde Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde belirttiği 20 değer hangisiyle ilişkilendirilebileceği, animasyonlarda hangi mesajların verilip hangi konuların işlendiğini, bu mesaj ve konular doğrultusunda ise değerlerin hangi eylemler bağlamında desteklendiğini tespit etmektir. Bu çizgi animasyonlar daha önce Murat ve diğerleri (2019) tarafından kanal ismi “Afacanlar Sınıfı” iken sadece ilk 20 bölümü ele alınarak MEB’in (2018) belirttiği kök değerler çerçevesinde incelenmiştir. Yılmaz ve Ozer (2024) ise bu animasyonların 20 bölümünü 148 ilkokul öğrencisine izleterek öğrencilerin ve öğretmenlerinin yazılı görüşlerini almıştır. 2 haftalık uygulama sürecinin ardından katılımcı ilkokul öğrencileri animasyonların eğlenceli ve ders verici olduğu ve devamını izlemek istedikleri gibi olumlu görüşler belirtmiştir. Öğretmenleri tarafından animasyonlar eğitici, faydalı ve kullanışlı bulunmuştur. Bu çalışmada ise yeni adı “Afacanların Hikayesi” olarak güncellenen çizgi animasyon kanalının yayınlanmış tümüyle 80 bölümü de ele alınmış olup MEB’in (2024) değerler eğitimine yönelik güncel çalışmaları doğrultusunda ortaya koyduğu Erdem-Değer-Eylem modeli çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu yönüyle

araştırma değerler eğitimine yönelik yeni müfredat çalışmaları doğrultusunda çizgi animasyonların analiz edildiği güncel bir incelemedir. Ayrıca çalışma değerler eğitimine yönelik akıllı tahtada öğrencilerine animasyonlar izletmek isteyen ilkokul öğretmenlerine alternatif bir çevrimiçi materyal önerisi sunmakta ve bulguları noktasında ise öğretmenlere bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Araştırma deseni olarak çalışmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi yöntemi, araştırılması amaçlanan olay yada olgulara dair bilgilerin yer aldığı yazılı veya basılı materyallerin, yayınlanmış kitap veya dergilerin analiz edildiği bir yöntem olarak tanımlanmıştır (Karasar, 2008; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu yöntem kapsamında incelenen materyaller sadece yazılı ve basılı kaynaklarla sınırlı değildir. Görüntülü ve sesli içerikler de incelenen materyaller arasında yer alabilir (Muşmal ve Gürbüz, 2018; Kiral, 2020). Hatta görsel ve işitsel verilerin birlikte sunulduğu çeşitli video ve filmler de doküman incelemesine tabi tutulabilecek materyallerdir (Goodson ve Walker, 1988).

2.2. Verilerin Analizi

Bu çalışmada ilköğretimde değer eğitimine yönelik çevrimiçi materyal niteliğinde oluşturulmuş "Afacanların Hikayesi" adlı YouTube kanalında yer alan çizgi animasyonlar incelenmiştir. 2016 yılından itibaren yayında olan "Afacanların Hikayesi" YouTube kanalının (https://www.youtube.com/channel/UCFXxNckW7xkk1e8R_Fo3Clg) halihazırda 56 binden fazla abonesi bulunmaktadır. Kanaldaki animasyonlar yerli, milli, dini ve ilmi içeriklerden oluşmaktadır. Videoların uzunluğu 3-10dk arasında olması da animasyonların bir ilkokul öğrencisinin dikkat süresi gözetilerek oluşturulduğunu göstermektedir. İçeriğinde macera dolu, heyecanlı, hareketli çizgi animasyonları barındıran kanalda birbirinden ilginç bölümler ve ilgi çekici karakterler yer almaktadır. Kanalda toplam 296 video bulunsa da değer eğitimi anlamında bölümler halinde sunulmuş toplamda 480 dakikayı bulan 80 video ele alınmıştır.

Videolardaki karakterler genel olarak Hikmet Öğretmen ve sınıfındaki öğrencilerden oluşmaktadır. Senaryo olarak genellikle öğrenciler okul içinde veya okul dışında bir yaşantı veya deneyimler gerçekleştirirler. Bu olaylardan ders çıkarmaları gereken yerler olmaktadır. Çocuklar akıllarına takılan bir soru olursa veya davranışlarının doğru olup olmadığını sormak için Hikmet Öğretmen'e giderler ve durumu anlatırlar. Hikmet Öğretmen de bu yaşananlar üzerinden öğrencilere doğruyu, iyiyi, erdemli davranışları anlatır onlara güzel değerleri kazanmayı telkin eder. Afacanların Hikayesi YouTube kanalının logosuna Şekil 2'de yer verilmiştir.

Şekil 2. Afacanların Hikayesi YouTube Kanalı Logosu

Veri analizi süreci bilgisayar ortamında bu videoların izlenerek verilen mesajların veya değinilen konuların özet şekilde yazıya dökülmesi suretiyle gerçekleştirilmiştir. Diğer bir ifadeyle görsel ve işitsel öğelerin yer aldığı dijital içerikler sözcüklere dönüştürülerek nitel veriler elde edilmiştir. Bu şekilde bir video analizinin tercih edilmesinin sebebi değerlerin gözlenebilir davranışlarla yansıtılabilmesidir. Böylece görsel detayları yakalamak, olayları çevreleyen bağlamı dikkate almaya ve ilgi çekici anların daha eksiksiz anlaşılmasına olanak sağlar (Ramey vd., 2016). Bu bağlamda animasyon karakterlerinin ilgili değere yönelik ifade ettiği cümleler ve verdikleri mesajlar tespit edilmiştir. Animasyonlardan elde edilen ve çalışmanın nitel verilerini temsil eden bu sözlü ifadeler iki boyutlu bir tabloda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde belirtilen değerler ve bu değerlere yönelik eylemlerle ilişkilendirilerek sınıflandırılmıştır. Öncelikle hedef değerler belirlenmiştir. Bu değerler güncel modeldeki 20 değerle sınırlı tutulup belirtilen çerçevede en genel kavram olan "erdem" kısmı analizlere dahil edilmemiştir. Ardından kanaldaki 80 animasyon tek tek izlenerek verdiği mesaj veya işlenen konu doğrultusunda hangi değerle ilişkili ise o değerle eşleştirilmiştir. Her bir animasyon sadece bir değer ile eşleştirilmiştir. Değer/animasyon ilişkisinin hangi konuda olduğunu belirlemek için ise animasyonlarda verilen mesaj veya işlenen konu doğrultusunda değerlerin gözlenebilir davranışlar niteliğindeki alt birimleri olan eylemler belirlenmiştir. Karşılığında herhangi bir ilgili animasyonun bulunmadığı değerler "yok" olarak belirtilmiştir.

3. Bulgular

MEB'in (2024) değerler eğitimi müfredatında yaptığı güncellemeler doğrultusunda 20 değere yer verilmiştir. İncelenen animasyonlar tek tek izlenerek hangi değerle ilişkili ise o değerle eşleştirilmiştir. Yeni modelde listelenen 20 değerle toplamda 37 animasyon ilişkilendirilmiştir. Bu ilişkinin ne yönde olduğu da animasyonda verilen mesaj veya işlenen konuların değerlerin alt birimi olan ve gözlenebilir davranışları temsil eden eylemlerin hangilerini desteklediği sınıflandırılarak Tablo 1'de sunulmuştur. Verilerin

Sırasıyla Değer-Animasyon-Animasyonda Verilen Mesaj/İşlenen Konu-Değere Yönelik Eylem şeklinde dört sütunda iki boyutlu olarak tablolaştırılmasının sebebi animasyon kanalında hedef değere yönelik hangi animasyonların bulunduğu, bu animasyon/değer ilişkisinin hangi konuda olduğunu ve animasyonda verilen mesajların değerlere yönelik eylemlerle ne yönde ilişkili olduğunu belirlemektir. Değerler yeni maarif modelindeki sırasına göre tablonun solunda verilip altına parantez içerisinde kaç animasyonla eşleştirildiği belirtilmiştir.

Tablo 1. Değer/Animasyon/Eylem Sınıflandırma Tablosu

Değer	Animasyon	Animasyonda Verilen Mesaj / İşlenen Konu	Değere Yönelik Eylem
D1.Adalet (1)	68.Adalet	Müslüman her zaman doğruyu söyler. Dürüst şahitlik yapmak, emin olmadan kimseye hüküm vermemek, ön yargılı olmamak	D.1.2. Hakkaniyetli davranmak (D1.2.4. İnsan ilişkilerinde yakınlık, menfaat, ön yargı vb. gözetmeksizin tarafsız davranır.)
D2.Aile Bütünlüğü	YOK	YOK	YOK
D3.Çalışkanlık (3)	21.Boş Duranın Canı Sıkılır	Boş durmamalı, yorulunca dinlenmeli, güzel işlerle meşgul olmalı	D3.2. Planlı olmak (D3.2.5. Zamanı etkili bir şekilde yönetir.)
	47.Tabletle Ne Yapılır	Bol bol okuyarak, araştırarak ve öğrenerek bilgimizi artırabiliriz.Böylece yeteneklerimiz de artar. Araştırıp öğrenen daha çok bilgi sahibi olur.	D3.1. Azimli olmak (D3.1.6. İstek ve motivasyonunu artıracak amaçlar belirler.)
	25.Araştır	Rabbimiz bizi bu dünyaya araştırıp öğrenmemiz için göndermiştir. Araştırma yapmak ve öğrenmek çok güzel	D3.3. Araştırmacı ve sorgulayıcı olmak
D4.Dostluk (3)	22.Şefkat'in Duası	Zor durumda veya hastalık durumunda birbirinin yanında olma	D4.1. Arkadaşlarına destek olmak (D4.1.1. İyi ve kötü zamanlarında arkadaşlarına destek olur.)
	18.Selam Vermek	Selam vermek insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırır.	D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak
	6.Rabbimiz Bir, Peygamberimiz Bir	İnsanlara hiç küsmemek, onlarla olan sorunlarımızı konuşarak çözmeliyiz.	D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak (D4.2.3. Arkadaşlarının duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır.)
D5.Duyarlılık (1)	69.Komşuluk	Komşuluk hakkı çok önemlidir. Komşulara iyi davranmamız gerekir.	D5.1. İnsana ve topluma değer vermek (D5.1.1. İnsanlara nazik davranır. / D5.1.2. Kendi istekleri ile diğer insanların istekleri arasında denge oluşturur.)
D6.Dürüstlük (2)	40.Dürüstlük	Müslüman asla yalan söylemez. Zor durumda bile dürüst olabilmek	D6.2. Doğru ve güvenilir olmak (D6.2.5. Her koşulda doğru olmaya dikkat eder.)
	58.Doğruluk	Peygamberimiz (a.s.m.) hayatı boyunca hiç yalan söylememiştir. Şaka da olsa yalan söylenmemelidir. İnsanları aldatanlardan herkes uzak durur.	D6.2. Doğru ve güvenilir olmak (D6.2.2. Söz, inanç ve davranışlarında tutarlı olur. / D6.2.6. Yaşamında yalan, hile ve aldatmaya başvurmaz.)
D7.Estetik	YOK	YOK	YOK
D8.Mahremiyet	YOK	YOK	YOK
D9.Merhamet (5)	13.Merhamet	Sokak hayvanlarını beslemek, hayvanlara merhamet etmek	D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek (D9.3.3. Hayvanlara karşı duyarlı olur.)
	55.Aymaz Kayboldu	Zor durumda kalan küçük / yavru hayvanlara yardım etmek. Peygamberimiz de böyle yapardı. Rabbimiz merhamet edenleri çok sever.	D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek (D9.3.4. İnsan ve diğer canlılara yardım etmekten mutluluk duyar.)
	61.Yavru Kuşlar	Zor durumda kalan savunmasız yavru hayvanlara yardım etmek	D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek (D9.3.4. İnsan ve diğer canlılara yardım etmekten mutluluk duyar.)

	5.Kar Yağıyor	Soğukta kalan hayvana merhamet duymak. Rabbimiz merhametlidir.	D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek (D9.3.3. Hayvanlara karşı duyarlı olur.)
	10.Hayvanları Sevelim	Hayvanlar da bizim gibi canlıdır. Bizim onlara kötü davranmaya hakkımız yok. Canlılara zarar vermemek	D9.1. Vicdanlı olmak, D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek (D9.3.2. Doğadaki tüm canlıların yaşam haklarını savunur.)
D10.Mütevazılık (2)	62.Alçakgönüllülük	Bizden daha fazla varlığı, gücü veya özelliği olanlara kızmaya hakkımız yok. Sahip olduklarımızla kibirlenip böbürlenmemek gerekir.	D10.2. Gösteriş ve övünmekten kaçınmak (D10.2.4. Fiziksel özelliklerinin övünç kaynağı olmaması gerektiğini bilir.)
	76.Alçakgönüllü Ol	Kibirli olmamak bilmişlik taslamamak, Bir konu hakkında ne kadar çok bilgimiz olsa da alçakgönüllü olunmalıdır.	D10.2. Gösteriş ve övünmekten kaçınmak
D11.Özgürlük	YOK	YOK	YOK
D12.Sabır (4)	64.Gerçek Pehlivan	Öfkelenince kendimize hakim olmak. Güçlü olan değil öfkesine hakim olan büyüktür.	D12.2. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak (D12.2.1. Duygularını dengeleyerek tepkilerini yönetir. / D12.2.3. Olumsuz durumlar karşısında metanetli davranır.)
	11.Bakış Açısı	Olaylara güzel yönleriyle bakmak, güzel gören güzel düşünür.	D12.1. Olumlu bakış açısına sahip olmak (D12.1.6. Olumlu düşünmenin insan sağlığına katkısını bilir.)
	45.Sağlık ve Hastalık	Hastalık hayatın ve sağlıklı olmanın değerini anlamamızı zamanın kıymetini bilmemizi sağlar.	D12.1. Olumlu bakış açısına sahip olmak
	57. İki Yol ve İki Adam	Her olaya iyi tarafından bakmalıyız. Başlangıçta kötü gizi gözüken bir olayın arkasında mutlaka güzel sonuçlar vardır.	D12.1. Olumlu bakış açısına sahip olmak
D13.Sağlıklı Yaşam (1)	19.Rahmet Yağıyor	Allah'ın bize emanet olarak verdiği bu vücuda çok iyi bakmalıyız.	D13.4. İnsan sağlığını önemsemek (D13.4.4. Hastalıklardan korunma yollarını bilir.)
D14.Saygı (2)	42.Öf Bile Deme	Büyüklerine nasıl davranırsan çocukların da sana aynı şekilde davranır. Anne baba sözünü dinlemek, anne babaya saygılı olmak "öf" bile dememek, anne babaya yardımcı olmak, büyüklere hürmet	D14.1. Nezaketli olmak (D14.1.4. Aile fertlerine nazik ve anlayışlı davranır.)
	63.Huzur Evi	Yaşlınsalar da anne babamızla ilgilenmeli onlara gücümüz yettiğince bakmalıyız. Onları üzmemeli ve yanımızdan ayırmamalıyız.	D14.1. Nezaketli olmak (D14.1.7. Başkasının onurunu zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınır.)
D15.Sevgi (3)	51.Vefa	Bize iyiliği dokunan hiç kimseyi unutmamalıyız. Başta anne babamıza ve vatanımızı korumak için canını veren şehitlerimize ve atalarımıza vefalı olmak	D15.2. Vefalı olmak (D15.2.1. Yapılan iyiliklerin değerini takdir eder. / D15.2.5. Medeniyetinin gelişiminde katkısı olanların değerini bilir.)
	17.Çiçekler ve Arılar	Rabbimiz bizi çok seviyor. Çiçekler bizim için öz/polen üretiyor. Arılar da bizim için o polenlerden bal üretiyor. Rabbimiz arı ve çiçekleri bizim için çalıştırıyor.	D15.2. Vefalı olmak (D15.2.1. Yapılan iyiliklerin değerini takdir eder.)
	31.Sevgi Şifadır	Sevgi hissi sonsuzdur, önce Rabbimizi sonra tüm insanları, hayvanları ve bitkileri sevebiliriz.	D15.1. Anlayışlı ve barışçıl olmak (D15.1.4. Kendisiyle, insanlarla ve içinde yaşadığı doğayla barışlıdır.)
D16.Sorumluluk (1)	52.Sorumluluk	Herkes üzerine düşen görevi yerine getirmeli, buluşmalara/planlamalara zamanında katılmalı, verdiğimiz sözleri tutmalı, Peygamberimizin (a.s.m) güven veren biri olması	D16.3. Görev bilincine sahip olmak (D16.3.1. Görevlerini zamanında ve eksiksiz yerine getirir.)
D17.Tasarruf (3)	1.İsraf Etme Paylaş	Doğada israfın olmaması, yiyecekleri yarım bırakmamak, yiyebileceğimiz kadar almak, Kurtuluş Savaşı'nda ecdadımızın zorluklar yaşaması askerlerimizin az bir erzakla vatan için idare etmeleri	D17.2. İsraftan kaçınmak (D17.2.1. Sahip olduklarına kanaat ederek ihtiyaç duyduğundan fazla ürün almaz.)

	24.Kalemlik	İhtiyaç olmadan yeni şeyler almak doğru değildir. Çok zor durumda yaşayanlar var. Zor şartlarda çalışmak zorunda kalan çocuklar	D17.1. Bilinçli tüketici olmak (D17.1.3. Satın alacağı ürünleri D17.1. Bilinçli tüketici olmak belirlerken isteklerine değil, ihtiyaçlarına öncelik verir.)
	46.Cimri Mi Fakir Mi	Giysileri iyice eskimeden değiştirmemek, israf etmemek, harcama yaparken çok dikkatli olmak	D17.2. İsraftan kaçınmak (D17.2.6. İhtiyaçlarını karşıladıktan sonra maddi kaynaklarının bir kısmıyla birikim yapar.)
D18.Temizlik (1)	23.Her Yer Tertemiz	Temizlik güzeldir. Temizlik içimiz ferahlatır. Kainatta heryer tertemiz	D18.3. Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek (D18.3.6. Davranışlarının çevre temizliği üzerindeki etkilerini fark eder.)
D19.Vatanseverlik	YOK	YOK	YOK
	14.Yardımlaşmak Güzeldir	Kainattaki herşeyin birbirine yardımı, hayvanların birbirine yardım etmesi, güneşin ve yağmur bulutlarının bitkilere, bitkilerin de hayvanların yardımına koşması, zor durumdaki herkese yardımcı olmak	D20.2. Dayanışma ve fedakârlık göstermek (D20.2.2. Yardıma muhtaç insanların duygularını anlamaya çalışır.)
D20.Yardımseverlik (5)	54.Yardım Et	Yardım yaparken kendimizden de verebilmek, cömert olabilmek, Hz. Ebubekir'in (r.a.) cömertliği	D20.1. Cömert olmak (D20.1.1. İmkânları ölçüsünde maddi varlıklarını ihtiyaç sahipleriyle paylaşır.)
	2.İyilik	İyilik karşılıksız olmalı, karşılık beklemeden yardım edilmeli, Allah'ın rızası için yapılmalı	D20.4. Gönüllü olmak (D20.4.4. Karşılık beklemeden yardım yapar.)
	28.İyiler Cemiyeti	İyilik için topluluk/birlik olma, iyilik için el birliğiyle çalışmak	D20.1. Cömert olmak (D20.1.3. İnsanlara yardım etmekten mutluluk duyar.)
	75.Yardım	İnsanlara iyilik yaparken kimseyi mahcup etmeden onları utandırıp zor durumda bırakmadan gizlice yapmak, Allah böylesini daha çok sever.	D20.4. Gönüllü olmak (D20.4.1. Gösterişten uzak durarak, severek ve isteyerek iyilik yapar.)

Tablo 1 incelendiğinde ele alınan 20 değerden 5'i hariç hepsi için de kanalda en az bir animasyonun bulunduğu tespit edilmiştir. YouTube kanalında aile bütünlüğü, estetik, mahremiyet, özgürlük ve vatanseverlik değerlerine yönelik animasyon bulunamamıştır. Bazı değerlerin ise birden fazla animasyonla eşleştiği görülmüştür. En fazla animasyonla desteklenen değerler yardımseverlik (5) ve merhamet (5) olmuştur. Ardından sabır değeri 4 animasyon ile eşlenerek en fazla desteklenen ikinci değer olmuştur. Eylemsel ilişki bağlamında ele alırsak animasyonların verdiği mesaj ve işlenen konu yönüyle en fazla eylemi destekleyen animasyonlar "Kalemlik" (D: Tasarruf), "Vefa" (D: Sevgi), "Gerçek Pehlivan" (D: Sabır), "Hayvanları Sevelim" (D: Merhamet), "Doğruluk" (D: Dürüstlük) ve "Komşuluk" (D: Duyarlılık) animasyonlarıdır.

4. Sonuçlar ve Öneriler

Elde edilen bulgular doğrultusunda ilkökul değerler eğitimi açısından incelenen "Afacanların Hikayesi" çizgi animasyonlarının 2024 yılı müfredat güncellemeleri kapsamında Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde belirtilen değerleri büyük oranda desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Animasyon kanalında her ne kadar daha çok merhamet ve yardımseverlik üzerine videolar bulunsada yeni modelde çatı değerler olarak belirtilen adalet, saygı ve sorumluluk değerlerini destekleyen videolar da yer almaktadır. Bu bağlamda "Afacanların Hikayesi" çizgi animasyonlarının güncel değerler

eğitimi modeliyle uyumlu olduğu, ilkokulda değerler eğitimine yönelik ilkokul öğrencisinin dikkat süresi de gözeticilerle oluşturulmuş oldukça kullanışlı, dijital ve çevrimiçi bir materyal olma özelliği taşıdığı söylenebilir. Bu animasyonların bir kısmını 148 ilkokul öğrencisine sınıfta öğretmenleri liderliğinde izleten Yılmaz ve Ozer'in (2024) yaptığı nitel çalışmanın sonucunda animasyonlara yönelik gerek ilkokul öğrencilerinin gerekse de sınıf öğretmenlerinin ifade ettiği olumlu görüşler bu sonuçları destekler niteliktedir.

Kanalda bölümler halinde bulunan toplam 80 animasyondan 37'si yeni modelde belirtilen değerleri desteklemektedir. Herhangi bir animasyonla desteklenmeyen değerler ise aile bütünlüğü, estetik, mahremiyet, özgürlük ve vatanseverliktir. Bu değerlerin animasyon olarak karşılığı kanalda bulunmamaktadır. Her ne kadar bu çalışma yeni değerler eğitimi modelinde belirtilen 20 değerle sınırlı tutulmuş olsa da bu değerlerle eşleştirilen 37 animasyon haricinde kalan 43 animasyonun çoğunun da dini değerlerimizle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada "Afacanların Hikayesi" YouTube kanalının dini değerlere yönelik te bir boyutu olan kapsamlı bir animasyon kanalı olduğu söylenebilir.

Kaymakcan ve Meydan (2014), pedagojik anlamda her noktada oldukça önemli görülen değerlerimizin dini anlamda da önemli bir kıymetinin olduğunu, toplumun beklentilerini oluşturan iyi, sorumlu bireyler ve üretken vatandaşlar yetiştirme hedefleri doğrultusunda verilen değer eğitiminin dini ilkelerle ilişkilendirilebileceğini vurgulamıştır. Diğer yandan Hökelekli (2011) dini, milli ve evrensel değerler arasında kuvvetli bağlar bulunduğunu belirtmiştir. Eğitimin hangi aşamasında olursa olsun dini değerlerin öğretiminin aslında temelde iyi karakterli bireyler yetiştirmeyi amaçlayan değerler eğitimine dayandığını öne sürmüştür.

Diyanet Çocuk veya TRT Çocuk gibi dini ve milli değerleri bütünleştirerek hedef kitleye yani çocuklara sunan televizyon kanallarındaki çizgi filmlerin çocuklar tarafından çok sevildiği yadsınamaz bir gerçektir. Sadece çizgi filmler değil, sinemalarda gösterime sunulan "Aslan: Hürkuş" ve "Aslan: Gökbey" gibi milli savunma sanayi hamlesini ve milli teknolojilerdeki gelişmeleri konu alarak vatanseverliği ve milli duyguları pekiştiren uzun metrajlı animasyon filmleri de çocukların oldukça ilgisini çekmektedir. Şentürk ve Keskin'in (2019) incelediği TRT Çocuk kanalında yayınlanan "Rafadan Tayfa" adındaki çizgi filmin dini değerimiz olan mübarek Ramazan-ı Şerif'i konu alan "Ramazan Tayfa", evrensel bir değer niteliğindeki trafik kurallarını konu alan "Trafik Tayfa" ve gelişen teknolojiye ayak uydurabilen bireyler yetiştirmeyi hedefleyen milli teknoloji hamlesi, yapay zeka, insansız hava araçları gibi çağın gereklerine yönelik güncel konuları ele alan milli değer kapsamında nitelendirebileceğimiz "Dijital Tayfa" isminde farklı versiyonları bulunmaktadır.

Günümüzde aileye ve topluma zarar veren bireyselleşme, toplumsal birliğin bozulması ve yozlaşma gibi durumlar özellikle aile bütünlüğü ve mahremiyet gibi yeni değerlerin müfredata eklenmesinin muhtemel sebepleridir. Son zamanda daha çok önemsenen bu

değerlere yönelik te çizgi animasyonların veya kısa filmlerin oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda Afacanların Hikayesi kanalının gelecek bölümlerdeki yeni animasyonlarının bu iki değer başta olmak üzere estetik, özgürlük ve vatanseverliğe ilişkili olarak hazırlanması önerilir. Bu noktada TRT Çocuk ve Diyanet Çocuk kanallarına da önemli roller düşmektedir. İlkokulda değerler eğitimine yönelik bunca dijital içerik, çizgi animasyon ve filmler varken bunları sadece evde isteğe bağlı izletmeyi önermek yerine eğitsel anlamda sınıf ortamında tüm öğrencilerle birlikte akıllı tahtada izlemek noktasında sınıf öğretmenlerinin de önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Çünkü bir çocuğun değer eğitiminde ebeveynler kadar öğretmene de önemli roller düşmektedir.

Bandura'nın (1977) model alarak öğrenme kuramında öne sürdüğü doğrultuda değerler çocuklara ilgileri üstünde toplayan animasyon kahramanlarına ve karakterlerine özenip onları örnek alarak onlarla özdeşim kurma yoluyla kazandırılabilir iyi ve erdemli davranışlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda MEB'in ders kitaplarına değerler işlendiği veya değinildiği hikayelere veya metinlere, ilgili olan çizgi animasyonların linkine götüren karekodlar yerleştirilmesi önerilir. Böylece öğrencilerin ders kitabında okuduğu metinde geçen, doğrudan veya dolaylı olarak değinilen değere yönelik çizgi animasyonu akıllı telefon, tablet vb. gibi mobil cihazlarla taratarak bulup gerek evde gerekse okulda izleyip kazandırılması hedeflenen değere yönelik somut yaşantılar ve daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirebilmesi sağlanabilir. Sınıf öğretmenlerine bu animasyonları akıllı tahta üzerinden ilkökul öğrencilerine izletmeleri önerilir. Bu çalışma yeni değerler eğitimi modelindeki hangi değerlerin Afacanların Hikayesi animasyonlarının hangileriyle desteklediğine dair detaylı bir sınıflandırmayı kapsadığından bu çizgi animasyonları değerler eğitiminde kullanmak isteyen sınıf öğretmenlerine bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

Etik onam: Bu çalışmada etik kurul onayı gerekli değildir.

Yazar Katkıları: *Konsept:* Y. E., *Literatür Tarama:* Y. E., *Tasarım:* Y. E., *Veri toplama:* Y. E., *Analiz ve yorum:* Y. E., *Makale yazımı:* Y. E., *Eleştirel incelenmesi:* Y. E.,

Çıkar Çatışması: Yazar(lar) arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Finansal kaynaklar, katkı sağlayan kurum, kuruluş yoktur.

Kaynaklar

Acar, İ. ve Çanakçı, A. A. (2020). Din ve değerler eğitimi açısından Majid Majidi'nin filmleri üzerine bir inceleme ("Hz. Muhammed: Allah'ın elçisi" filmi örneği). *Turkish Studies - Education*, 15(4), 2317-2341.

Alan, Y. (2014). Değerler eğitimi açısından Kur'an kıssaları'nın Türkçe ders kitaplarında kullanılması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 60-76.

Albayrak, B. M. ve Kartal, A. (2020). Değerler eğitimi bağlamında animasyonlar: Kung Fu Panda 3 filmi incelemesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(2), 268-284.

Aydın, M. Z. ve Akyol, Ş. (2012). *Okulda değerler eğitimi*. Nobel Yayın Dağıtım.

- Baddeley, A. D. (1983). Working memory. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London B: Biological Sciences*, 302(1110), 311-324. <https://doi.org/10.1098/rstb.1983.0057>
- Ballı, M. (2007). *İnsanlık ailesinin ortak değerleri*. Erguvan Yayınevi.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*, Prentice-Hall.
- Berkowitz M. V. (2011). What works in values education. *International Journal of Educational Research*, 50, 153–158. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2011.07.003>
- Cebeci, S. ve Demir, R. (2018). Çizgi filmler çocuklara neyi vaat ediyor?. *Diyanet İlmî Dergi*, 54(1), 139-170.
- Çelik, B. (2019). *Animasyon destekli değerler eğitimi programının akademik başarıya, derse ve bilişim değerlerine yönelik tutuma ve kalıcılığa etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
- Goodson, I., & Walker, R. (1988). Putting life into educational research. In R. R. Sherman & R.B.Webb (Eds). *Qualitative research in education: Focus and methods* (ss. 108-122). London: Routledge.
- Gutek, G. (2001). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar*, Ütopya Yayınevi.
- Güden Altmış, Z. ve Altun, M. (2021). Pırıl çizgi filminin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(38), 5382-5411. <https://doi.org/10.26466/opus.752885>
- Halstead, J. M., & M. J. Taylor (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169-202. <https://doi.org/10.1080/713657146>
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, okulda, toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- Jonassen, D. H., Howland, J., Marra, R. M., & Howland, J. L. (2008). *Meaningful learning with technology*. (3rd ed.). In Jonassen D. H. (Ed.), (pp. 5-8). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Kale, N. (2008). "Nasıl bir değerler eğitimi". *Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü Yayın Organı*. 9(58),10-17.
- Karakuş, N. (2015). Okul öncesi döneme hitap eden tema içerikli çizgi filmlerin değerler eğitimine katkısı yönünden değerlendirilmesi (Niloya Örneği). *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(30), 251-277.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaymakcan, R. ve Meydan, H. (2014). *Ahlak, değerler ve eğitimi*. Dem Yayınları.
- Kilic, E., & Yesiltas, E. (2021). Effectiveness of values education with animations in social studies teaching, *International Online Journal of Educational Sciences*, 13(5), 1370-1387. <https://doi.org/10.15345/iojes.2021.05.006>
- Kiral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kocaman, K. ve Uslu, R. (2021). Ramazan Tayfa çizgi filminin din ve değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Talim*, 5(2), 128-142. <http://dx.doi.org/10.37344/talim.2022.22>
- Mayer, R. E. (1997). Multimedia learning: Are we asking the right questions? *Educational Psychologist*, 32(1), 1-19.
- Mayer, R. E. (Ed.). (2009). Multimedia learning. *The science of learning: Determining how multimedia learning works* (pp. 60-67). 2nd Edition. Cambridge: Cambridge University Press.

- MEB. (2018). *İlkokul programı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.
- MEB. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (Erdem-Değer-Eylem) Çerçevesi. 20.03.2025 tarihinde <https://tymm.meb.gov.tr/beceriler/erdem-deger-eylem-cercevesi> adresinden alındı.
- Murat, M., Doğan, Ş. ve Öner, R.E. (2019). "Afacanlar Sınıfı" animasyon filmi ve kök değerler, *International Social Sciences Studies Journal*, 5(46): 5542-5563. <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1798>
- Muşmal, H. ve Gürbüz, İ. (2018). "Doküman incelemesi", *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber* Ed. Şebnem Aslan, Eğitim Yayınevi Yayınları, Konya.
- Paivio, A. (1991). Dual coding theory: Retrospect and current status. *Canadian Journal of Psychology*, 45(3), 255-287. <https://doi.org/10.1037/h0084295>
- Ramey, K. E., Champion, D. N., Dyer, E. B., Keifert, D. T., Krist, C., Meyerhoff, P., Villanosa, K., & Hilppö, J. (2016). Qualitative analysis of video data: Standards and heuristics. *12th International Conference of the Learning Sciences: Transforming Learning, Empowering Learners* (pp. 1033-1040). Singapore: International Society of the Learning Sciences (ICLS). <https://doi.org/10.22318/icls2016.163>
- Şentürk, Ş. ve Keskin, A. (2019). Rafadan Tayfa çizgi filminin milli ve evrensel değerler açısından değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 143-157. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.548307>
- Ülken, H. Z. (2001), "Bilgi ve değer", Ülken Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E. (2021). *Çevrimiçi kavram öğretim materyaliyle bütünleştirilen öğretim yöntemlerinin başarı, kalıcılık ve motivasyona etkileri: Gömülü karma desen* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Yılmaz, E. ve Karataş, K. (2024). Çoklu öğrenme ortamları. İçinde Y. E. Gül & R. Yeşil (Ed.), *Eğitim ve Öğretimde Çağdaş Yaklaşımlar ve Modeller* (s. 223-248). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yılmaz, E., & Korur, F. (2021). The effects of an online teaching material integrated methods on students' science achievement, attitude and retention. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 4(1), 22-45. <https://doi.org/10.46328/ijte.79>
- Yılmaz, E., & Ozer, S. (2024). An alternative approach to values education in primary school: Islamic based cartoon animations in the light of The Risale-i Nur. *The Journal of Risale-i Nur Studies*, 7(1), 22-47.